

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM
MATERYAL
ORTAĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ I

İnsanlık tarihinde görülen siyasal, toplumsal, kültürel, ekonomik vb. olaylara bağlı değişimler, birtakım düşünce ve sanat adamlarını bir araya getirmiştir. Ortak anlayışla hareket eden bu insanlar, değişen toplumun düşünce ve sanat anlayışını şekillendirmiş ve ifade etmiştir.

Batı düşünce, edebiyat ve sanatındaki gelişmelerin temelinde eski Yunan ve Latin edebiyatı, hümanizm ve Rönesans vardır. Çoğunlukla felsefi bir düşünceden beslenen sanat görüşlerinin resim, müzik, mimari, edebiyat gibi alanlarda ilkeleri belirlenmiş bir disiplin olarak ortaya konmasıyla Batı'da sanat akımları oluşmuştur.

Edebî eserler belli bir sanat anlayışı doğrultusunda yazılır. Aynı sanat anlayışı doğrultusundaki eserler toplamı da edebiyat ve sanat akımlarını oluşturur. Klasisizm, romantizm, realizm, natüralizm, parnasizm, sembolizm başlıca edebiyat ve sanat akımlarındandır. Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı'nda genellikle bu sanat akımlarının etkileri görülmektedir.

SORULAR

1- Yazın akımlarının gelişimine bakıldığında, bu akımların salt yazına özgü olmadığı genel bir sanat akımı olarak başlayıp geliştikleri görülür. Üstelik hemen hepsi, genelde oldukları çağın toplumsal yapısının, bu yapıya bağlı düşünüş biçiminin, ideolojinin ürünüdürler. Çağın felsefesinin sanat üzerindeki etkisi akım olarak ortaya çıkar ve bütün sanat türlerinde ortak özellikler çevresinde gelişir. Rauf Mutluay'ın şu tanımı bu acıdan doğruluk taşır: "... Toplumsal düzenin ve onun değişiminin bir gereği olarak, dünya görüşü ve sanat anlayışı bakımından birleşen kişilerin, eserleriyle ortaya koydukları ve sürdürdükleri ilkelerin toplamından doğan tutarlılığa bir edebiyat akımı denir."

Atilla Özkırımlı, *Türk Yazın Tarihinde Akımlar*

Bu parçanın anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nesnel bir anlatım söz konusudur.
- B) Genelleme yapılmıştır.
- C) Tanımlama yapılmıştır.
- D) Tanık göstermeden yararlanılmıştır.
- E) Karşılaştırma yapılmıştır.

Cevap: E

2- Kemal Tahir - - - bir romancıdır diyebiliriz çünkü yakın tarihimize ışık tutacak romanlarını duygusallığın dışında gerçeklerden yola çıkarak yazmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) realist
- B) romantik
- C) klasik
- D) parnasyen
- E) sembolist

3- – Oku da bak, dedi; değerini kendin daha iyi anlarsın.

– Hayır, "Penkin" okuyamam.

– Peki ama niçin? Olay yaratacak bir eser, daha şimdiden herkes ondan söz ediyor.

– Bırak söz etsinler! Birtakım adamların iş gücü bu!

– Merak edip okuyuver canım.

– Nesini merak edeyim? Ne diye yazı yazar bu adamlar? Gönül eğlendirmek için herhâlde.

– Haksızlık ediyorsun. Hayata o kadar yakın ki o kadar yaşıyor ki bunlar. Portreler canlı gibi. Tüccar, memur, subay, jandarma... Tıpkı yaşayan insanlar gibi.

– Evet, bütün yaptıkları bu kadar. Bir insan alıp kopyasını çıkarıyorlar.

Bu parçada sözü edilen eserin aşağıdaki akımların hangisinden izler taşıdığı söylenebilir?

- A) Realizm
- B) Romantizm
- C) Sembolizm
- D) Parnasizm
- E) Klasisizm

Cevap: A

Cevap: A